

„SUCCULENTA“
 MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
 OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. Prof. A. M. SPRENGER. <hr/> Girorekening No. 133550 - ROTTERDAM.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, <i>Voorzitter</i> , Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. M. C. KARSTEN, <i>Secretaresse</i> , Terborg; J. M. VAN DEN HOUTEN, <i>Penning- meester</i> , Rotterdam, Mathenesserlaan 364; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; Prof. A. hf. SPRENGER, Wageningen, Hoogstraat 4.		

OCTOBER.

Meer nog dan in September beginnen wij te gevoelen, dat de herfsttijd nadert. Snel korten de dagen, zoodat tegen 't laatst der maand de zon eerst om 7 uur opkomt en reeds om half vijf weer ondergaat. Talrijker worden de zonlooze dagen en niet zelden gebeurt het, dat vrij strenge nachtvorsten omstreeks half October de bloemenweelde in den tuin vernietigen.

De vetplantenliefhebber, die zomers een gedeelte zijner planten in de open lucht heeft staan, moet ze nu weer binnen brengen. Vooraf worden de planten zoowel als de potten goed gereinigd, onnoodig te zeggen, dat wij voor het binnenbrengen dus een zonnigen dag uitkiezen.

De planten die in broeibakken staan kunnen nog wel een poosje buiten blijven, doch met het gieten moeten wij zeer voorzichtig zijn. Op zonnige dagen luchten wij midden op den dag zooveel mogelijk, dat maakt de planten sterk, doch wij sluiten de ramen reeds terwijl de zon er nog in schijnt, dus vroeg in den namiddag, teneinde nog wat warmte in den bak vast te leggen. Tegen den avond leggen wij voorzichtigheidshalve met het oog op nachtvorstgevaar een zak of kleed over het glas, waarbij wij vooral zorgen hoeken en reten goed af te dekken. Op deze wijze kunnen de planten nog wel enkele weken buiten blijven, mits wij maar een goed sluitende bak bezitten en de atmosfeer er niet te bedompt en te vochtig in wordt.

In het zomerkasje, waarin zooveel meer zonnearmte besloten kan worden, kunnen de planten zonder bezwaar voorloopig nog

blijven staan. Vooral zorgen wij op zonnige dagen zooveel mogelijk te luchten, en dit zelfs bij donker weer des voormiddags niet na te laten, want houden wij de kas lang achtereen gesloten dan krijgen wij spoedig last van luis. Gieten moet ook hier met de grootste nauwkeurigheid plaats hebben.

De voornaamste werkzaamheid in deze maand is het vernieuwen van de bovenste aardlaag in de potten. Wij doen dit reeds jaren lang en het bevalt ons uitstekend. Door het aanhoudend gieten gedurende den zomer gaat de bovenlaag dichtslempen en wordt niet zelden met mos en groen bedekt. Dat hierdoor de wortels niet naar behooren lucht kunnen opnemen spreekt vanzelf. In den regel is het gedurende den zomer wel voldoende de harde bovenkorst zoo nu en dan wat los te maken, maar toch gaan wij dan dikwijls een nieuw laagje aarde geven. Voor dat de planten de winterrust ingaan is vernieuwen der bovenste aardlaag volgens onze meening zeer noodzakelijk. Wij gebruiken daarvoor een licht mengseltje, bestaande uit een deel fijne geheel verteerde bladaarde (gewone zwarte tuingrond is ook goed), met één deel grinzand en een weinig fijngeklopt kalkpoeder. De oude aardkorst wordt met een puntig houtje voorzichtig losgemaakt en verwijderd, zoo dat geen groen meer overblijft. Dan geven wij een gelijke hoeveelheid nieuwe aarde en sproeien even na. Door het vernieuwen der bovenste aardlaag bereiken wij een tweeledig doel: 1°. kunnen wij de planten in den rusttijd beter controleeren of ze., ook behoefte aan water krijgen; 2°. nemen de planten, vooral in het voorjaar, wanneer men geleidelijk meer begint te gieten, beter water op, waardoor ze den groei gemakkelijker hervatten.

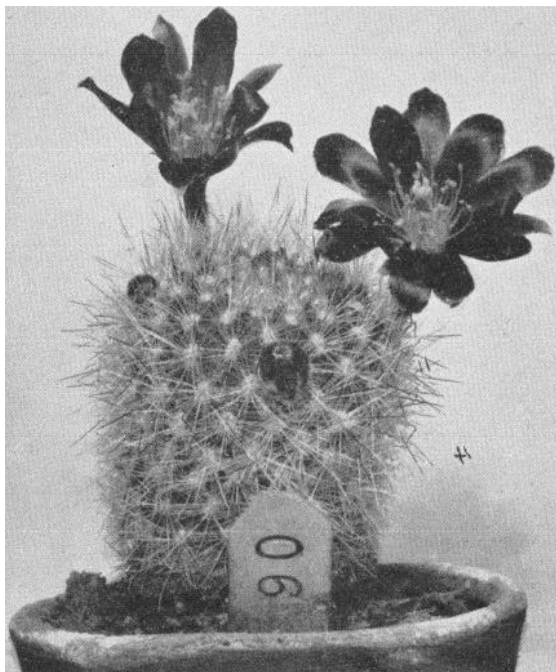
G. G. D.

TWEE SOORTGENOOTEN.

In Succulenta jaargang 1926 bladz. 49 vinden we een artikeltje van den Heer Voorwinde, waarin iets gezegd wordt over de *Echinocactus Fiebrigii*. De beschrijving der plant en haar bloeiwijze voldoen geheel aan de door mij opgedane ervaring betreffende deze soort. Deze plant volgens bijgaande foto leverde dit jaar 4 bloemen, die evenals de Heer Voorwinde aangeeft een geelachtig roode of juist gezegd oranje-roode tint hadden.

In het zoo pas verschenen werk van den Heer Duursma „Onze Cactussen” bespreekt deze op bladzijde 87 eveneens boven-

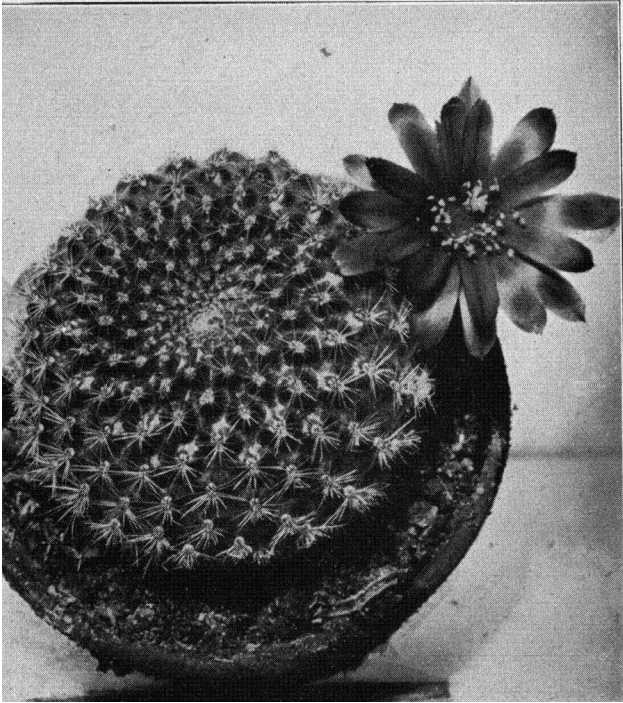

Echinocactus Fiebrigii, Gürke.

genoemde plant, en geeft als zijn meening voor de bloemen een kleur aan: van binnen zuiver wit en van buiten met een groene middenstreep.

Zoals ik reeds hierboven zei, ben ik het meer eens met den Heer Voorwinde, want het exemplaar in mijn verzameling, gaf zooals de foto, al is het niet in kleuren, toch duidelijk weergeeft een bloem die rood eenigszins oranje doch in geen geval een witachtige tint bezat. Misschien dat ook hierin door kruising variaties zijn ontstaan, zoodat ik geenszins van plan ben de Heer Duursma in zijn genoeg bekende ondervinding op het gebied der Cacteen aan te tasten, doch gaarne zou ik hierover nog eens nader de meening van genoemde Heeren hooren. Ter aanvulling van de soort heb ik hierbij ook laten afdrucken een foto

van *Echinocactus minusculus* Web, daar beide soorten volgens de nieuwe nomenclatuur en ook reeds door wijlen Prof. Schumann

Echinocactus minusculus, Web.

bij een apart geslacht, *Rebutia*, zijn ingedeeld. De groei van *Echinocactus minusculus* Web, blijft over het algemeen in platte vorm, terwijl *Echinocactus Fiebrigii* het meer in de lengte zoekt. Verder ontwikkelen bij eerstgenoemde de bloemen zich steeds aan de basis der plant en aan de van het licht afgekeerde zijde, daarentegen geeft *Echinocactus Fiebrigii* haar bloeiwijze aan de areolen van het vorig jaar op p1.m. twee derde der plant van onderen af, en verdeeld over alle zijden. De foto's geven de verwantschap der planten wat betreft de bloem ten duidelijkste weer, terwijl het rood van *Echinocactus minusculus* alleen wat intenser is dan van haar soortgenoot. Beide planten geven reeds als zeer jeugdige exemplaren hare bloemen te zien, en meestal in een dergelijk aantal dat het habites daaronder verscholen gaat. Het feit dat *Echinocactus minusculus* op deze af-

beelding slechts een bloem te zien geeft, vindt zijn oorzaak hierin dat ik deze opname maakte met het doel een vergelijking in dit artikel te kunnen maken met *Echinocactus Fiebrigii*, daar de groote bloei der eerste soort reeds geheel verstreken was.

Utrecht.

L. D. HOEBÉE Jr.

Naschrift. Gaarne wil ik hier verklaren het met de H.H. Hoebée en Voorwinde eens te zijn. Mij was intusschen ook al gebleken, dat de plant welke ik als *Echinocactus Fiebrigii* Gürke bezat en waarnaar ik de beschrijving in mijn boek maakte, was *Echinopsis Fiebrigii* Gürke. Deze twee soorten schijnen door de kweekers dikwijls verward en als synoniemen van elkaar beschouwd te worden. Intusschen mijn dank voor de rectificatie,

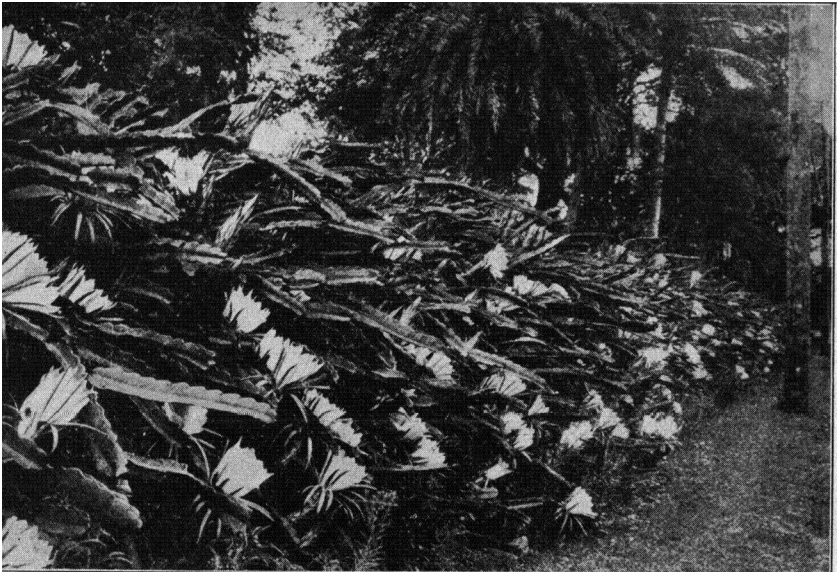
G. G. D.

IETS OVER DEN BLOEI VAN DE NACHTCACTUS
 HYLOCEREUS UNDATUS (HAW.) (VROEGER
 CEREUS TRIANGULARIS MAJOR).

Op 18 Augustus om 9 uur in den morgen binnenkomende in de kas van het laboratorium werd ik ten zeerste getroffen door

den aanblik van drie bijzonder mooie bloemen aan een onzer nachtcactussen, *Cereus triangularis* (*Hylocereus undatus* Haw., Britton & Rose), die zich op dat moment nog in vollen bloei vertoonden en dat nog wel in de volle zon. Daar de nachtcactussen zich gewoonlijk tegen het ondergaan van de zon openen en zich 's morgens vroeg alweer sluiten leek mij dit een zeldzaam geval en haastte ik mij er een photo van te laten maken, waarvan u hierbij de reproductie ziet. Deze haast was zelfs niet noodig geweest, want de bloemen bleven nog tot 11 uur volledig geopend.

Hylocereus undatus.

Het geval gaf mij aanleiding eenige boeken na te slaan ten einde iets meer te weten te komen aangaande den bloei der nachtcactussen, waaruit dan zou kunnen blijken of het bij dag doorbloeien meer voorkwam. Hierover trof ik evenwel niets bepaalds aan. Wel bleek mij, dat in meer natuurlijke omstandigheden de bloemen van *Hylocereus undatus* zich ook 's morgens vroeg schijnen te sluiten. In het boek van Britton & Rose trof ik n.l. een photo aan van *Hylocereus undatus* in bloei, groeiende op een muur bij Punahou College, Honolulu. De photo werd genomen in den vroegen morgen, nadat den vorigen avond honderden menschen de bloeiende haag bewonderd hadden. Op de photo

(zie reproductie) ziet men duidelijk, dat de meeste bloemen reeds gesloten zijn of bezig zijn zich te sluiten.

Britton & Rose geven verder nog de volgende bijzonderheden over de *Hylocereus undatus*.

„Deze species; afkomstig uit China, is lang gekweekt onder den naam van *Cereus triangularis* en het is jammer, dat de naam *triangularis* niet behouden kan blijven, maar de plant, die Linnaeus als *Cactus triangularis* beschreef kwam van Jamaica. Deze laatste is nu nog wel bekend aan botanisten, maar ze is nooit veel gekweekt geworden. *Hylocereus undatus* daarentegen wordt over de heele wereld gekweekt en groeit half wild in alle tropische landen. Het is de meest bekende van alle nacht-bloeiende cereussen en heeft een van de grootste bloemen. Zij is een mooie haagplant. In Honolulu wordt rondom het Punahou College een haag ervan aangetroffen, die een halve mijl lang is en waarvan men zegt, dat zij met 5000 bloemen in één nacht bloeit.

M. J. MULDER.

Techn. ambtenaar Lab. n
Tuinbouwplanfenteelt.

Wageningen, September 1928. * *

+
+

In de Tielsche Courant van 24 Aug. lazen wij over eenzelfde plant:

Woensdagavond laat ontvingen we de uitnodiging van den heer M. de Wit, bloemist alhier, om zijn bloeiende nachtcactus te komen bezichtigen.

Bij het binnentreden der broeikas vertelde de heerlijke vanillegeur, dat de bloemen zich reeds geopend hadden. Het licht eener carbidlamp onthulde daarop de wondere schoonheid van drie bloemen, die zienderoogen tot groote kransen van witte bloembladen groeiden, gevat in een teergroene kelk van spichtige kelkbladen. In de bloem de stamper met pluimvormigen stempel en daaromheen kransen van roomkleurige meeldraden. Steeds vlakker werd de bloemschijf, tot zij binnen eenige minuten een diameter van 36 c.M. had. Het is alsof de plant iedere minuut gewonnen rekent, want op haar, meer dan op eenige andere, is toepasselijk, dat zij

„wel sierlijk pronkt,
maar krachtloos is en teer.”

Over eenige uren en al dat schoon is verzwonden; een vuilbruine masse is er over.

De bloei kwam een maand later dan ze verwacht werd. Maar — ruimschoots werd dat wachten door den schitterenden bloei beloond. Eén knop bleef nog gesloten.

Deze cactus is de eenige van deze soort in Tiel. Ze heeft een hoogte van $2\frac{1}{2}$ Meter en een breedte van ruim 2 Meter. De heer De Wit kreeg ze 15 jaar geleden als een klein stekje en eergisteravond bloeide zij voor de eerste maal.

TERATOLOGISCHE MEDEDEELINGEN.

1.

Teratologie is de leer der afwijkingen of misvormingen. Hiertoe behooren b.v. monstreuze of cristate groeiwijze, fasciatie, beker-vorming, enz., waarover ik vroeger in Succulenta een paar artikelen publiceerde ¹⁾.

Om niet van het goede te veel te brengen heb ik sedert dit onderwerp laten rusten niettegenstaande meerdere eigenaardige afwijkingen mij toch wel van voldoende belang voorkwamen om die der vergetelheid te ontrukken.

En hier is nu weer de eersteling van enkele nieuwe mededeelingen op dit gebied.

Sedert een reeks van jaren heb ik in mijn verzameling een paar exemplaren van *Stylophyllum edule* (Nutt.) Br. et Rose, een plant die in uiterlijk veel overeenkomst vertoont met *Senecio scaposus* D. C.

De bladeren zijn lang, zeer smal, bijna rolrond, zwak bedauwd en eenigszins puntig eindigend.

Sommige daarvan beginnen, op bepaalde hoogte, zich eenigszins te verbreden en platter te worden, schijnbaar een fasciatie of bandvorming, die zich echter al heel spoedig als een dichotome vertakking doet kennen, zoodat de bladeren dan, behalve een tamelijk normaal uitziend einde, ook een veel korteren, zijwaarts afstaanden, tweeden bladspits vertoonen.

Een groot exemplaar van *Kleinia antephorbium* (L.) D. C. ver-raste mij dit jaar met een vreemd gevormd blad.

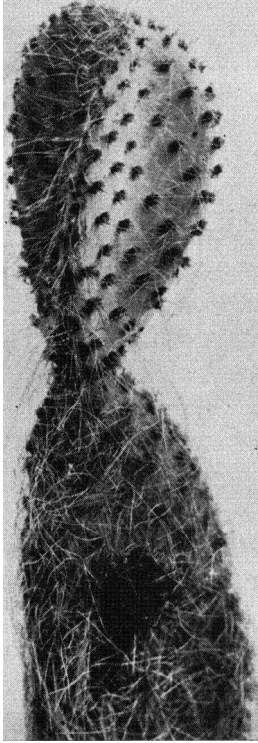
---

¹⁾ Zie Succulenta: 1922 pag. 40a enz., pag. 80 enz.: 1923 pag. 103 enz.; 1925 pa*. 93 enz., pag. 109 enz. en pag. 129 enz.

De normale bladeren zijn platte, tamelijk smalle, voorwerpen die aan basis en top toegespitst zijn. Aan een der stengels vond ik nu een blad dat wel scheen te bestaan uit een samengroeiing van twee bladeren.

In omtrek is dat abnormale blad bijna zuiver hartvormig, aan de basis spits toeloopend, als met een dun steeltje, aan den stengel verbonden. Dan verbreedt het zich vrij snel en ter hoogte van het breedste gedeelte splitst het zich plotseling in twee toegespitste toppen die, aan de punt, ieder bijna aan een normaal blad gelijk zijn. Een andere tak, der zelfde plant, bracht eveneens een bijna gelijk gevormd blad, hierbij zijn de beide uiteinden beduidend korter en veel minder spits dan bij het eerstgenoemde blad.

Afwijkende groei bij een Opuntia.

(Foto Chr. de Ringh).

afgezien van de gele kleur der haren, sterk aan *Opuntia leucotricha* D. C. deed denken.

De Heer de Ringh, had de vriendelijkheid de plant voor mij te photographieeren en het bijgevoegde cliché is een reproductie dezer opname.

Zoals men daarop zien kan heeft het onderste gedeelte der plant zuiver den typischen vorm der *Platyopuntias* d.w.z. de

Na dit jaar de algemeene vergadering onzer Vereeniging, te Utrecht, te hebben bijgewoond vergunde mij Mevrouw van der Wilt, aldaar, haar interessante collectie *Succulenten* te bezichtigen.

Onder veel schoons werd mijn aandacht getrokken door een geel behaarde *Opuntia*, waarvan de naam mij niet bekend is, doch die,

schijf is absoluut plat, Merkwaardigerwijze is de nieuwgroei, het bovenste lid, driehoekig. ')

Gedurende al de jaren, in welke ik mij met de *Cactussen* bezig-houd, heb ik dit verschijnsel nog slechts één keer waargenomen. Dat was bij het exemplaar van *Opuntia tomentosa* S. D. dat door mij, op de Cactustentoonstelling, in den Dierentuin te 's Gravenhage, geexposeerd werd.

Dit laatste exemplaar was in zooverre nog merkwaardiger omdat het bestond uit twee, uit gezamenlijke basis ontspringende, lange driezijdige spits toeloopende schijven.

Bij *Epiphyllum* (syn. *Phyllocactus*) gebeurt het vaak dat een tak cilindrisch aan de basis is, daarna drie of meer vleugels vertoont, naar den top toe geleidelijk het aantal vleugels vermindert, om ten slotte te eindigen in den bekenden platten, twee-vleugeligen tak.

Dit komt daardoor dat de meesten dezer planten hybriden zijn waarbij een der ouders tot de meerribbige of meervleugelige *Cereanae* behoort.

De nakomelingen vertoonen dan, in de eerst verschijnende gedeelten van de stengels, nog even de geërfde *Cereus*achtige eigenschappen.

Bij *Opuntia* is het geval niet zoo eenvoudig, op het oogenblik weet ik er tenminste geen redelijke verklaring voor te vinden, wel meen ik te mogen aannemen dat er niet, zooals bij *Epiphyllum* het geval is, atavisme in het spel kan zijn.

Wij hebben dan in het geval een vorm van monstrositeit te zien.

Wat zal deze plant nu verder gaan doen? Vooralsnog valt daar niet veel met zekerheid over te zeggen, de topscheut is nog te jong om er iets anders van te verwachten dan dat zij zich verder zal ontwikkelen. In het volgende jaar kan er dan een jonge spruit uit ontspringen en die kan dan of normaal of eveneens monstrueus zijn.

‡ Hetzelfde verschijnsel heb ik jaren geleden eens bij een *Opuntia crinifera* waargenomen. Ik ben van meening, dat het veroorzaakt wordt door gunstige groeivoorwaarden, vooral ten opzichte van de voeding. Betere voeding veroorzaakt b.v. bij *Cereus* en *Echinopsis* vermeerdering van het aantal ribben.

Toevallig zag ik dezer dagen in den Hortus te Groningen ook een *O. crinifera*, welke op een normale platte schijf een zuiver drie kantige heeft ontwikkeld, vrijwel gelijk als de foto aangeeft.

Bij mijn *Opuntia tomentosa* heeft ieder der beide gedeelten, uit den top, een reeks normaal gevormde schijven geproduceerd, wijzigingen van het oudste, dus het indertijd door mij ontvangen, gedeelte kwamen niet voor. De „ezelsooren“, zooals een geestig beschouwer mijn plant doopte, zijn afgezien van den nieuwgroei uit de uiterste toppen, in geen enkel opzicht veranderd. Als ik dus mijn plant als voorbeeld neem zal zulks ook bij de afgebeelde *Opuntia* het geval zijn.

Wij zijn echter bij de Succulenten aan zooveel onverwachte gebeurtenissen gewend dat het best mogelijk is dat de as. nieuwgroei toch een abnormalen vorm heeft.

Afwachten is dus het parool.

Voorburg, Augustus 1928. J. J. VERBEEK WOLTHUYS.

HAWORTHIA ALBICANS.

Onze particuliere correspondent in Zuid-Afrika schrijft ons:

„Het is niet onwaarschijnlijk, dat hier binnenkort een wet gepasseerd wordt, om het uitroeien van onze imheemsche succulenten tegen te gaan, iets waarmede ik volkomen accoord ga. Immers worden jaarlijks vele planten opgetrokken en verstuurd naar Europa, of uitgeplant in private tuinen. Doch slechts weinig menschen beproeven hun geluk met zaad en dit is toch de ware kweekerkunst. Op mijn recente tocht was ik zoo fortuinlijk om *Haworthia albicans* te vinden nabij R. Dit is de eenige tot nog toe bekende vindplaats. De kolonie telt ongeveer 150 plantjes en er zijn geen zes lui, die deze soort in hun collectie hebben. Een plant had een tros met zaad en dit zaad is mooi opgekomen, zoodat ik nu meer jonge planten in mijn bezit heb, dan er in het wild te vinden zijn. Het district, waar ze groeien is verbazend droog en dit verklaart dat door mij geen jonge planten gevonden zijn op de standort.”

Met deze *Haworthia albicans* is het een eigenaardige geschiedenis. Reeds in 1700 zond de bekende gouverneur Willem Adriaan van der Stel deze soort naar Holland en kon ze door Commelinus in zijn *Praeludia* worden beschreven (1715). Een eeuw later werd ze door Masson opnieuw naar Kew overgebracht, maar volgens Haworth was ze moeilijk in het leven te houden. Daarna schijnt ze niet weer te zijn ingevoerd. De toenemende droogte, waardoor

het ontkiemen der zaden onmogelijk wordt en alleen de oude planten zich vegetatief in stand kunnen houden, maakt de strijd om het bestaan voor deze plantensoort wel zeer zwaar en het verheugt ons daarom zeer, dat het onzen briefschrijver gelukt is een flink nakroost op te kweken, waardoor misschien het voortbestaan der soort is te verzekeren. v. d. H.

DE WINTERBEHANDELING VAN MESEMBRIANTHEMA.

Gaarne voldoe ik aan het verzoek van den heer W. in het Septemhernummer om eens iets te vertellen over de cultuur der *Mesembrianthemata* en wel in het bijzonder van de teerdere, kleine mimicry-soorten als *M. pseudotruncatellum* (*Lithops*), *M. Bolusii* (*Pleiospilos*), *M. obcordellum* (*Conoph ytum*) e. a.

Daar we nu zoo langzamerhand den winter weer ingaan, wil ik me voorshands bepalen tot enkele mededeelingen over de behandeling van deze interessante plantjes gedurende het koude jaargetijde. Laat ik beginnen met een en ander uit eigen ervaring mede te deelen om dan tot een paar algemeenheden over te gaan. Ik kweekte mijn „mimicries” in een kamer op het Zuiden dichtbij het glas waar 's winters *niet* gestookt werd. 1) De planten stonden op een tafeltje voor een uit twee ruiten bestaand venster; de ruit waar de planten voor geplaatst waren werd nooit geopend, doch wel die er naast. Bij strenge vorst liet ik het tafeltje altijd naar het midden van de kamer verhuizen, terwijl ik er dan voor zorgde, dat het raam niet voor 's morgens 10 uur geopend en niet later dan 3 uur in den namiddag gesloten werd.

De kamertemperatuur daalde nooit beneden het vriespunt, hetgeen niet alleen aan de gunstige ligging maar ook aan een langs het vertrek loopende schoorsteen toe te schrijven was.

Met gieten moet men in den winter *zeer voorzichtig* zijn. Iets te veel water kan in dien tijd en vooral bij donker, vochtig weer den planten noodlottig worden. Ik begon in den herfst wanneer het kouder werd met minder water te geven, bijv. eens in de 5 a 7 dagen, om dit later in de maanden December en Januari

---

) Bij mijn vertrek naar Amsterdam in 1920 is mijn Mesembr. collectie naar den Hortus Botanicus aldaar verhuisd.

slechts eens in de 2 a 3 weken te doen. Nadien kan er weer geregelder gegoten worden, men regele dit zooveel mogelijk naar de weersgesteldheid en naar den toestand zijner planten.

Bij voorkeur giete men bij helder zonnig weer ; op kille, donkere dagen is het uit den booze! De beste tijd om de planten water te geven is in den loop van den morgen: we moeten bij dit werkje oppassen de planten zelf niet nat te maken. We kunnen de aarde beter aan den drogen kant houden dan ze te veel vocht toe te dienen. Men bedenke, rottende planten zijn niet meer te redden, doch die, welke door gebrek aan water min of meer verschrompeld zijn, herstellen zich in de meeste gevallen vanzelf weer door een meer royale toediening van water!

Bij de cultuur in de kas heeft men het volgende in acht te nemen:

1. Men geve de planten zoo mogelijk een plaats op een tablet, dat zich vlakbij het glas bevindt.
2. De potten worden vrij op de tabletten geplaatst, men grave ze niet in turfmoel e. d. in.
3. Men regele de verwarming indien mogelijk zóó, dat de temperatuur niet hooger stijgt dan $\pm 50''$ F. en niet beneden de $40''$ daalt.

Wat het watergeven betreft, geldt ook hier wat ik bij de kamercultuur aangegeven heb.

Even nadat het artikeltje van den heer W. gepubliceerd was ontving ik van den heer Fr. de Laet, Contich, een schrijven waarin hij mij verzoekt om in mijn antwoord-artikel er den heer W. nadrukkelijk op te wijzen, dat de *Mesembr.* in den winter geen warme, doch een *koude* temperatuur verlangen. (De planten zijn dan in rust). Hij schrijft o.a. ; „te veel warmte doodt *Mes.* – versche lucht en koude (natuurlijk geen vorst) is hun gezondheid“. –

Tot slot zou ik naar aanleiding van het door den heer W. medegedeelde nog dit willen zeggen: Wanneer we de planten in een warme atmosfeer overwinteren en daarbij de aarde regelmatig goed vochtig houden, dan worden dezen tot een onnatuurlijk weligen groei aangezet, waarbij ze een groot deel van haar weerstandsvermogen tegen ziekten inboeten. En afgezien daarvan verliezen ze dan den karakteristieken habitus, die de wilde plant kenmerkt !

M. K.

NIEUWE LITERATUUR.

Prof. K. Dinter. SUKKULENTENFORSCHUNG IN SÜDWESTAFRIKA. 11. Teil. Juni 1923-April 1925. - 9 Bogen gr. 8, mit 8 Abbild., einer Landkarte und Sachregister beider Teile. Pr. 5.50 R. Mark. Verlag Gustav Winter, Herrnhut i. S. 1928.

Tot voor kort ontbrak er aan de Vetplantenliteratuur een volledig verslag van de verschillende „Sammelreise“, die Prof. Dinter tijdens zijn laatste driejarig verblijf in Z.W. Afrika, zijn tweede „Heimat“, dwars door het fraaiste succulentengebied ondernomen heeft. In zijn in 1923 verschenen eerste publicatie over zijn jongste reis — „*Sukkulentenforschung in Südwesafrika*“, uitgave van Feddes Repertorium, Berlin-Dahlem — beschrijft hij zijn botanische excursies in 1922 en geeft ons daarmee een kijkje op de merkwaardige, voor een groot deel uit succulenten bestaanden plantengroei dezer uiterst droge gewesten. Over het resultaat van zijn tochten gedurende de volgende jaren kwamen we zoo nu en dan e. e. a. te weten door een aantal beschrijvingen van zijn hand van nieuwe *Mesembrianthemaceae*, hoofdzakelijk *Lithops*-soorten in verschillende botanische geschriften.

En nu ligt er een nieuw deeltje voor ons, dat in den afgelopen zomer het licht zag en dat we van den geleerden Schrijver ter beoordeeling mochten ontvangen. Op prettige wijze verhaalt hij hierin van de 16 grootere en kleinere excursies, die hij gedurende de beide laatste jaren ondernomen heeft.

Zooals we al bij de aankondiging dezer nieuwe uitgave in het vorig nummer even aanstippelden, is dit werkje in het bijzonder voor den *Mesembrianthemum*-vriend van belang. Talrijke nieuwe en zeldzame „*Mesems*“, waarvan velen behoorend tot de hoogsucculente groepen, bekroonden zijn moeizame, warme tochten (meest per ossenwagen) naar Klein-Karas, Warmbad, Vahldorn, Vellordrift enz. Met welk een enthousiasme kan hij vertellen over de wondere woestijn-gewasjes, die hij op zijn weg tegenkwam! Bijv. over de kleine *Lithops Julii* Dtr. et Schw., een opmerkelijk gekleurde (thee met heel veel melk!) nieuwe soort, die hij in de buurt van Vahldorn groeiend tusschen kwarts aantrof in plaats van

een paar andere planten waar hij naar zocht. Toen het lot hem later nog eens naar deze streek voerde en hij er op een kwartsachtig terreintje bezig was met het uitgraven van een *Albuca*-soort met spiraalvormig gedraaide bladeren (een klein, tot de Lileaceae behoorend bolgewasje, werd hij er door zijn echtgenoot, die, in 1923 naar Z.W.A. overgekomen, zijn trouwe gezellin was op al zijn tochten, op **attent** gemaakt, dat heel dichtbij, geen 10 c.M. van hem af de vlakke top van een *L. Julii* zichtbaar was. Toen hij daarop de plek aan een nader onderzoek onderwierp, vond hij er wel een stuk of 6, terwijl hem bleek, dat hij al den tijd, die hij met de *Albuca* bezig was, op zulk een vensterplantje geknield had! We hebben hier alzoo een aardig voorbeeld van mimicry of beschermende nabootsing.

Het boek bevat verder belangrijke mededeelingen over alle mogelijke andere Vetplanten als *Aloe*, *Anacampseros*, *Crassula*, *Euphorbia*, *Stapelia*, *Trichocaulon*, *Hoodia*, *succulente Pelargoniums* (al een zeer geringe gelijkenis toonend met onze *P. zonale*, de tuin-geranium!), enz. enz.

Ook aan de niet-succulente vegetatie heeft de Schrijver zijn volle aandacht geschonken. De plaatsruimte laat echter niet toe, dat we hierover nog wat zouden uitweiden; alleen zij vermeld, dat er talrijke bol- en knolgewassen toe behooren, waarvan de *Buphane disticha* Herb., een Amaryllidacee in het bezit zijnde van een enorme bol, wel een der merkwaardigsten is.

In tegenstelling met het vorige is dit nieuwe deeltje geïllustreerd; er zijn 2 platen, waarop 8 interessante opnamen, tusschen den tekst geplaatst. Afgebeeld zijn o.a. een paar *Trichocaulons* — succulenten met een hoogst eigenaardige stamstructuur — en een groote pol van *Fenestraria rhopalophylla* N. E. Br., een kleine Mesembrianthemacee wier knotsvormige bladeren aan den top van een ruitvormig venster voorzien zijn. Achterin dit boek is een alphabetisch register van de in *beide* deeltjes voorkomende soortnamen, geographische namen enz. met aangifte der bladz. opgenomen, hetgeen de bruikbaarheid zeer zeker ten goede komt. De nrs., die achter een schuine streep geplaatst zijn verwijzen naar deel 11, terwijl de zich hiervóór bevindenden op het eerste deel duiden. Voorts bevat dit werkje nog een kaartje van het bereisde gebied,

waaruit we zien, dat dit benoorden de Oranjerivier gezocht moet worden.

Vermelden we nog, dat n°. II er veel ooglijker uitziet dan zijn voorganger : het is door een stevig kafft omgeven en op een betere kwaliteit papier gedrukt.

Alwie belangstelt in de succulente flora van Z. W. Afrika ten Noorden der Oranjerivier kunnen we deze botanische reisbeschrijving warm aanbevelen. Bij het lezen ervan zou men zelf de lust krijgen om er eens een kijkje te nemen!

M. K.

FOTO'S - P. KOOY.

De eerste serie van 5 stuks is aan de bekende adressen verzonden, n.l. 1. *Mesembr. tigrinum*, 2. *E. cactus microspermus*, 3. *Mam. Seideliana*, 4. *Mam. bocasana*, 5. *E. cactus Williamsii*.

De uitvoering is in één woord schitterend, en veel beter dan de gedrukte buitenlandsche kaarten, die bijna even duur zijn.

Daar, zooals wij reeds in het Sept. nummer meldden, zich nog geen 50 abonne's hadden opgegeven, en het alleen bij dit minimum aantal loonend is, is het niet mogelijk de kaarten voor 50 cent franco toe te zenden. De heer Kooy verzoekt daarom in plaats hiervan 52 cent te willen toezenden. Wij vertrouwen, dat niemand hier tegen bezwaar zal maken, daar niemand toch zal eischen, dat de heer Kooy er geld bij moet passen. Verder vestigt de heer Kooy er de aandacht op, dat het reproduceeren of doen afdrukken in tijdschriften ingevolge de auteurswet niet geoorloofd is.

Tenslotte neme men er goede nota van, dat het adres van den heer Koo y niet is van *Ostadestraat 501*, doch *van Ostadestraat 50^m. Amsterdam*.

Mochten er nog gegadigden voor geregelde toezending der serie - foto's zijn, dan kan men dit bij den heer Koo y opgeven.

Ter vermijding van onnoodige drukte en kosten voor incasseeren verzoekt de heer Kooy beleefd doch dringend het bedrag der series vooraf te willen inzenden. Desgewenscht kan men ook het bedrag voor eenige series tegelijk overmaken.

G. D. D.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Utrecht en Omstreken.

Op 28 Juni 1928 had in het Hotel l'Europe een bijeenkomst plaats, welke druk bezocht was. De heer Romeijn, Hortulanus te Utrecht had diverse door hem dit voorjaar gezaaide succulenten- en cactuszaailingen ter beschikking van de leden van den Utrechtschen Kring gesteld. Deze zaailingen zouden op deze bijeenkomst gedistribueerd worden. Alvorens hiertoe over te gaan werden eerst diverse excursieplannen besproken.

De Voorzitter, de heer Barten, had een zeer mooi geteekende en gekleurde lijst voor „Vraag en Aanbod” vervaardigd en deze prijkte voor het eerst aan de

muur. Reeds waren enkele leden, die op deze lijst hunne verlangens kenbaar hadden gemaakt. Op iedere vergadering is deze lijst nu aanwezig.

Hierna kwam de hoofdschotel van den disch. De distributie van bovengenoemde planten. De voorzitter vertolkte hier ter plaatse den dank van den kring voor de gegeven plantjes.

Het bestuur had' gemeend, deze zaailingen, die uiteraard nog heel klein waren, in vierkante potjes te verspenen en ze alzoo te verdeelen. Aangezien er verschillende soorten waren, waren de plantjes verdeeld in 4 series van elk 28 stuks. Deze werden dus over alle leden verdeeld en 2 series van elk 12 stuks, bedoeld voor de deelnemers aan de excursie. Op ieder potje was een letter aangebracht, die verwees naar de letter op de enkele lijsten die hier en daar op de tafels verspreid lagen, waarachter de soortnaam vnn de plant genoteerd stond. Tevens stond op iedere pot een nummer. Aanwezig waren 4 X 28 nummers en 2 X 12 nummers. De aanwezige leden trokken bij iedere serie een nummer en een der aanwezige dames trok de nummers voor de niet aanwezige leden. De leden ontvingen de plantjes waarop de nummers vermeld stonden, die zij hadden getrokken. Bij de laatste serie werden als extra premie toegevoegd een groote plant uit een achttal planten, welke door verschillende leden welwillend beschikbaar waren gesteld. De wijze van distributie was een groot succes. In totaal waren beschikbaar 136 plantjes in pot, benevens de medegebrachte planten. De zaailingen waren te verdeelen in 6 verschillende soorten Aloe's, 3 verschillende Agaven, 1 Crassula, 2 Cotyledon, 4 Opuntia's, 1 Sempervivum, 1 Echeveria en 1 Mesembrianthemum.

Na deze zeer gezellige bijeenkomst ging ieder beladen huiswaarts, terwijl het Bestuur zou zorg dragen, dat de niet aanwezige leden eveneens hun aandeel thuis kregen.

F. TE WINKEL, *Secretaris.*

Kring Utrecht en Omstreken.

Op Zaterdag, 26 Juli, brachten de leden van den kring Utrecht en Omstreken een bezoek naar „Cantonspark" te Baarn.

De heer Goossens. Hortulanus begroette ons in de prachtige laan, die naar het park voert. Hij gaf ons een geleider, die zich uitstekend van zijn taak kweet. Allereerst was de oranjerie aan de beurt. Hier zagen wij schitterende palmen, varens en passiebloemen. Een partijtje Phyllo's stond in een afzonderlijk hoekje te wachten totdat zij hunne bloemen konden vertoonen. Eveneens waren eenige reuzen van Cereussen bij deze palmen ingekwartierd.

Verder werd de tuin bezichtigd. Een groote verscheidenheid van de meest uiteenloopende planten waren hier te bewonderen. Ook een twintigtal Echinocactussen en Echinopsissen stonden in de vrije natuur.

Een paar kassen met orchideeën toonden ons dat aan deze planten bijzondere zorg werd besteed.

Allen waren het er over eens dat dit bezoek geen vergeefsche tocht geweest was. Na dankzegging voor het uitstekend geleide gingen de aanwezigen naar de overkant van het Cantonspark en wel naar de Succulenten kwekerij van den heer H. Hornsveld.

Weinigen hadden gedacht een zoo uitgebreide collectie vetplanten te zien. De heer Hornsveld heeft ons op bijzonder aangename wijze, alle soorten, veel te veel om op te noemen, laten zien en bijzondere eigenschappen doen opmerken.

Een bezoek aan deze kwekerij is ieder aan te bevelen. Nadat de voorzitter

den heer Hornsveld onzen dank had vertolkt, behoorde ook deze excursie tot het verleden.

F. TE WINKEL, *Secretaris.*

Kring Utrecht en Omstreken

De eerste excursie na de vakantie was op Zaterdag 8 September naar de kwekerij van de firma P. Maarssen en Zonen te Gouda, circa 10 minuten vanaf het station gelegen.

De heeren Maarsen stonden ons reeds aan den ingang dezer kwekerij op te wachten en geleidden ons toen door de verschillende kassen.

De eerste kas was geheel gevuld met *Asparagus sprengeri*, *Asparagus plumosa* en *Adiantum*.

De tweede kas geheel met Orchideeën, als *Cattleya*, *Cypripediums*, *Odontoglossum*, enz.

De derde kas was voor de helft gevuld met *Asparagus* en van de andere helft met *Anthuriums*.

Een vierde kas geheel vol met *Calla's*.

De vijfde geheel gevuld met Cacteeën en Succulenten, terwijl een zesde en zevende kas dienst doen voor andere planten.

Als men nu bedenkt dat deze kassen 75 Meter lang en circa 20-35 Meter breed zijn, dan kan men zich een voorstelling maken, wat een overweldigende hoeveelheid planten we zagen. Voor het snijgroen en de *Calla's* geschiedt de begieting door middel van draaiende sproeiers, zoowel van onderen uit als van boven af. Een kraan wordt opengedraaid en het regent in de geheele kas.

Het spreekt vanzelf dat de groote belangstelling uitging naar de cactussen. Deze waren in grooten getale aanwezig, vooral in de zaailingen en jonge planten. Er waren mooie exemplaren *Cereussen*, *Stapelia grandiflora* terwijl ook de *Opuntia's* goed vertegenwoordigd waren. Het zou te ver voeren allen te noemen. Een uitzondering maken we voor een prachtige grijsaard en eenige mooie *Euphorbia's*. Men zou er uren kunnen doorbrengen en telkens weer wat nieuws ontdekken.

Buiten in de open lucht waren nog bijeen een pracht collectie *Opuntia's* en *Phyllocactussen* terwijl verderop weder een partij *Aloë's* onze aandacht trok. Deze planten schenen het buiten zeer naar den zin te hebben.

Noode namen wij afscheid.

Nadat de voorzitter den heeren Maarsen onzen dank vertolkt had voor de aangename wijze waarop zij het gezelschap hadden ontvangen en rondgeleid, gingen we huiswaarts.

F. TE WINKEL. *Secretaris,*

Kring 's Gravenhage en Omstreken.

Lezing van den Heer van den Hout en uit Rotterdam op Zaterdag 6 October des avonds 8 uur in het geb. Amicitia, Westeinde 15 over: „De Systematiek der Cacteeën”.

Op de vorige bijeenkomst is bepaald, dat voortaan gedurende de eigenlijke vergadering niet meer gerookt mag worden, daar verscheidene leden de vergaderingen niet kunnen bijwonen omdat zij te veel hinder ondervinden van den rook. Men wordt dus verzocht niet te rooken, zoolang de Heer van den Houten spreekt. Na afloop van de eigenlijke vergadering, tijdens het ruilen en het npraten, mag wel gerookt worden.

Namens *het Bestuur,*

J. J. E. VAN DEN THOORN. *Secretaresse.*

Kring Amsterdam en Omstreken.

Vergadering van den kring op Maandag 22 October 's avonds 8 uur in Ge-
bouw „Koningin Wilhelmina“, Prinsengracht 1015.

Groote belangrijke agenda waarvoor aller opkomst gewenscht is.

Tijdens de pauze laatste ruilbeurs van dit jaar.

Door een beviend medelid buiten Amsterdam werden ons 20 flinke planten
toegezonden welke op deze vergadering zullen worden verloot.

H. WITTE, *Secretaris*.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- J. H. Willy van Dijk, Leeraar M.O., v h. Zwolle, Hertenstraat 14, thans Almelo,
Tyhofslaan 9 G.
Mr. J. Schuitemaker, Amersfoort, v/h. P. Bothlaan 32, thans Vondellaan 43.
W. Zimmerman, Amsterdam O., v/h. Hans Lipperheystraat 4, thans Linnaeus-
parkweg 127.
A. Obenholzer, v/h. Amsterdam Z. Uithoornstraat 36h. thans Eindhoven,
Gestelschestraat 122 B.
Mej. A. M. Becht, 's-Gravenhage, v/h. Laan van Eik en Duinen 217, thans
Ranonkelstraat 30.
J. P. van Grol, 's-Gravenhage, v/h. v. d. Vennestraat 3, thans Celsiusstraat 31.
Mej. J. Schabracq, Rotterdam, v/h. Schoonderloostraat 80a, thans Rochussenstr. 2376.
Ir. B. ten Bosch, e.i., v/h. Pijnacker, thans Voorschoten, Papelaan 56k.

Buitenland.

- W. van der Lee, v/h. Cheribon (Java), Suikerfabriek „Soerawinangoen“, thans
Suikerfabriek Soekoredjo“, Hulpkantoor Soekoredjo, ss/LO. (0. Java, N. 1)
Dr. A. Rant, Soerabaja (N. O.I.), v/h. Sumatrastraat 39, thans Sumatrastraat 23.

BEDANKT.

- G. M. van Blankensteijn, Delft, v/h. Madrid (Spanje).

GEROYEERD INZAKE ART. 11, 4de ALINEA, H. R.

- A. Boers, Dordrecht.
J. M. van Dijk, 's-Gravenhage.
J. de Wit, 's-Gravenhage.
A. Schreurs, Roermond.
G. Lagerwerf, Schipluiden. (Z.-H.).
Mej. Jos. Uyttenbroeck, Uden.
J. H. J. van Wylick, Venlo.

NIEUWE LEDEN.

- G. Klemker, Bussum, Alb. Neuhuyslaan 6.
F. J. B. van der Beek, 's-Gravenhage, Nassau Dillenburgstraat 23.
G. M. Hartman, 's-Gravenhage, Valkenboschplein 21.
J. E. Rahms, Antiquair, Oudewater.
J. N. van de Laar, Rosmalen bij 's-Hertogenbosch.

- J. van Walten, Rotterdam, Jufferstraat 21 B.
 J. Ebing, Tiel, Nachtegaallaantje G 696.
 C. B. Th. van Kerkoerle, Utrecht, Pieter Brueghelstraat 4.
 Mevr. van Beuningen, Utrecht, Maliebaan.
 F. de Villers, Valkenburg (Limburg), Walramplein 2.
 A. J. Sako, Zuidzande (Zeeland).

RECTIFICATIES.

- J. J. Haye Jr., Haarlem, Obisstraat 3 (in Juli-n^o. abusievelijk opgegeven als Hoye).
 P. H. Lensselink, Laren (N. H.) Klaaskampen 19 (niet Lenselink).
 N. Majoor, Laren (N. H.), Ambachtsteeg 6 (niet 9 !).
 T. P. F. Roovers, Laren (N. H.), Tafelbergweg 15 (niet Mevr.).

VRAAG EN AANBOD.

Ter overname „Succulenta” Jaargang 4 NOS. 1, 2, 11 en 12, verder compleet de Jaargangen 5, 6, 7, 8, 9 en 10, alles in losse nummers. Aanbiedingen aan H. de Jager, Hondiusstraat 19b, Rotterdam.

JAARGANG 1928.

Daar de oplage van een paar nrs. van den loopenden jaargang totaal opgebruikt is. zijn we zeer tot onzen spijt niet meer in staat om den nieuwen leden alle sedert Januari verschenen nrs. toe te zenden.

SECRETARIAAT.

BIBLIOTHEEK.

Nieuwe Aanwinst.
 Duitsch.

70. Kurt Dinter. SUKKULENTENFORSCHLJNG IN SÜDWESTAFRIKA. II. TEIL.
 Verlag Gustav Winter. Herrnhut, 1928. Geschenk van den Schrijver.

Nieuw plaatwerk voor de Bibliotheek: We hebben voor onze Vereeniging een abonnement genomen op de bij de firma Otto S to ye te Leipzig verschijnende kaartenseries van cactussen en andere vetplanten. Hebben we 12 series bijeen, dan worden ze in een album ondergebracht, dat dan aan onze boekerij toegevoegd zal worden.

PERRY

AMSTERDAM.

DEN HAAG.

ARNHEM.

UTRECHT.

GRONINGEN.

Cactuspotjes.

Cactusstandaards.

Cactusgieters.

Cactusgereedscha .

Bloemenspuiten.